

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
Masarykův ústav vyšších studií
Šikana jako speciální forma agrese na základní škole
Bullying as a special form of aggression at primary school
Akademický rok 2018/19
Autor: Lacko Jan
vedoucí bakalářské práce: PhDr. Mynaříková Lenka, Ph.D.

Abstrakt

Bakalářská práce je věnována problému výchovného chování na základní škole, konkrétně šikaně. V teoretické části je objasněn pojem agrese a agresivita, šikana a problémové chování. Jsou vysvětleny jednotlivé projevy těchto způsobů chování a dále možnosti, jak se proti tomu chování bránit. Praktická část je založena na realizaci empirického šetření pomocí písemných dotazníků. Cílem šetření je zjistit, zda se šikana vyskytuje na konkrétní základní škole a doporučit, jakým způsobem je jí vyskytomezit.

Cíl

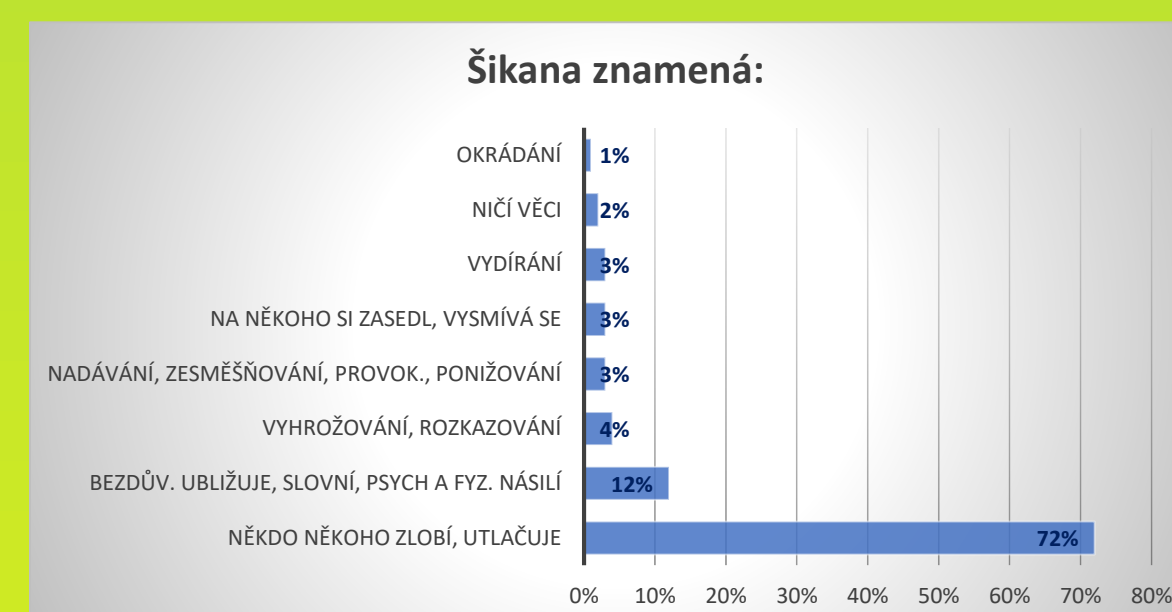
Cílem této bakalářské práce bude analyzovat současný stav šikany mezi žáky na konkrétní základní škole v Plzeňském kraji, obeznámení vedení školy a učitelů s konkrétní problematikou a navrženým řešením. V ýstupem šetření v praktické části bude náhled na problematiku šikany mezi žáky. Svým výsledkem šetření bude obeznámení vedení školy a také jí bude poskytnut náhled na práci, pro případná doporučení a preventivní opatření.

Šikana

Šikana je označení pro zásadně narušené vztahy v sociální skupině, kde jedinec čině kolik sobopakovane dlouhodobě ubližuje jinému člověku, čí skupině lidí. Ubližování může mít různé podoby a různou závažnost. Vevšech případech však platí, že jde o člověka, kterému je ubližováno, tak prozbytek skupiny má šikanu dlouhodobě negativní následky. (Smetáčková, 2009, s.15)

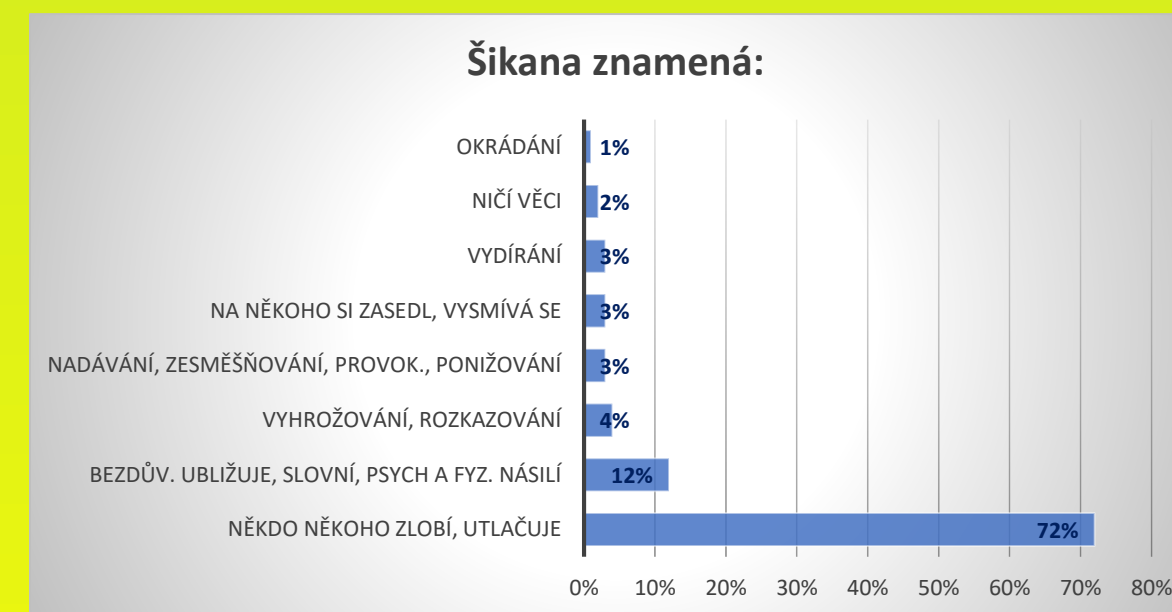
Výzkumná otázka č.1 - Vědí žáci, co znamená slovo šikana?

Na základě výsledků empirického šetření jsem se dozvěděl, že téměř všichni dotazovaní žáci jsou skutečně celkem dobře informováni o tom, co to znamená, když se řekne šikana. Jsou také dobře informováni o tom, jaké má šikana podoby a jak se toto chování projevuje. O tom, proč se někdo stane obětí šikany, mají celkem rozdílné názory, ale celkem všechny z jejich vyjádření jsou opravdu reálné. Je patrné, že pohled dítěte a dospělého se v tomto případě může značně lišit. To, co dospělému připadá normální, vidí dítě úplně jinak a naopak. I přes tyto pozitivní výsledky je potřebné dále dětem osvětlovat podoby šikany a důvody, proč se žáci stávají oběťmi agresorů.

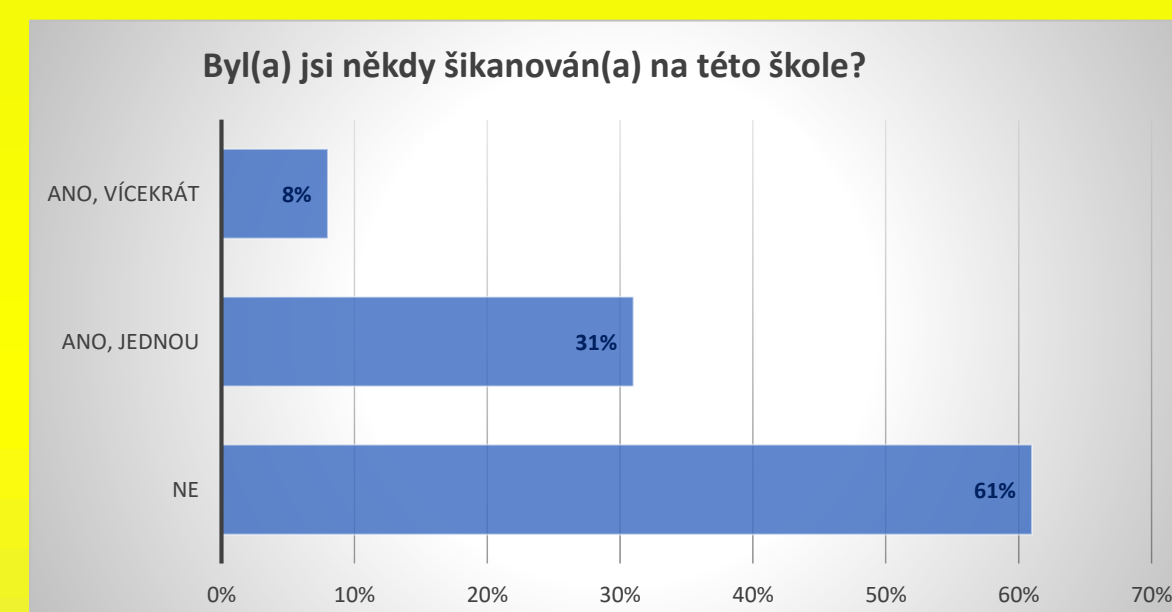
Výzkumná otázka č.2 – Mají žáci zkušenosti se šikanou?

Více než polovina dotazovaných potvrdila, že se se šikanou nikdy nesešla. Toto tvrzení není úplně uspokojivé. V tomto směru je vidět, že žáci opravdu mají zkušenosti se šikanou a je potřebné jim věnovat patřičnou pozornost a pomoc s takovou zkušeností. Je potřebné k žákům přistupovat s náležitou opatrností, protože může být zasažena psychika dítěte.

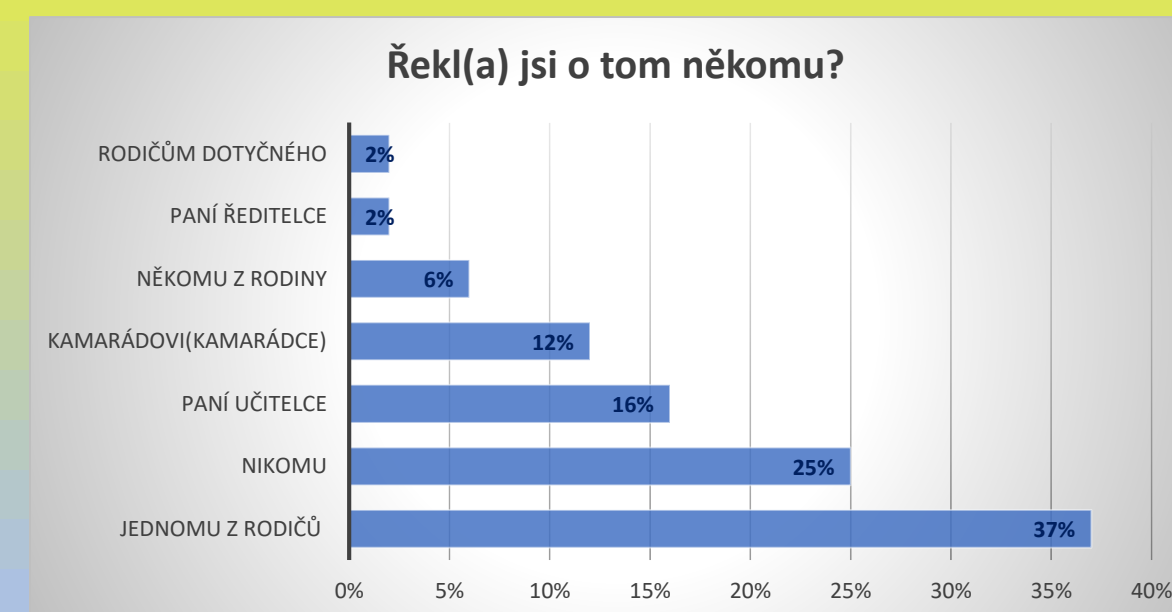
Výzkumná otázka č.3 – Vyskytuje se šikana na této základní škole?

Hodně mě zajímalo, jestli se šikana objevila nebo objevuje na konkrétní vybrané škole. Výsledek byl alarmující. Přestože šedesát jedna procent dotazovaných odpovědělo, že nikdy nebylo šikanováno, třicet jedna procent dotazovaných potvrdilo, že jednou je někdo šikanoval na této škole a osm procent zvolilo dokonce možnost vícekrát. S tímto výsledkem obeznámím vedení školy a doporučím zaujmout potřebné kroky pro výtěsnění této problematiky. Další kroky je potřebné přizpůsobit tomu, že šikana se již vyskytuje mezi žáky. Také doporučím častější provádění dotazníkových šetření a skupinových rozhovorů pro ověření funkčnosti provedených opatření.

Výzkumná otázka č.4 - Svěřují se žáci, že je někdo šikanuje?

Jednou z otázek jsem se pokoušel zjistit, zda jsou postižení ochotni se někomu se svými problémy svěřit. Dle odpovědí čtvrtina dotázaných o svém problému nikomu neřekla. Může to být způsobeno nedůvěrou k druhému nebo třeba ze strachu, ale také třeba jen nebyla v té době možnost se někomu svěřit. Další třicet sedm procent potvrdilo, že se svým rodičům svěřilo, což je pozitivní zpráva. V tomto případě je potřeba apelovat hlavně na rodiče dětí, aby jim ještě více naslouchali a všímali si změn v jejich chování, které mohou hodně napovědět.

Závěr

Cílem této práce bylo zjistit skutečný stav, zda se šikana vyskytuje na této škole a jakou formou. Ověřit, zda mají žáci přehled o tom, co šikana je a jak se projevuje. Dále se dozvědět, zda na škole probíhá nějaké preventivní opatření, proti problémovému chování. Pozjištěn skutečný hostav, kdy se potvrdilo, že šikana se vyskytuje na této škole, budeme dále snažit poskytnout potřebné kroky pomocí dětem, kteří jsou obětí šikany a dále, kteří by se mohli stát případnou obětí šikany na této škole. Dle tvrzení paní ředitelky výsledek z šetření, probíhá nějaké preventivní opatření proti tomuto chování. Doporučím vedení školy, preventivní výchovný poradcům, aby se hlouběji zabývali tímto problémem a jeho řešením. Poskytnou jim výsledky z mého šetření, aby se mohli problémem zabírat podrobněji, avěřím, že se o společném síle poradce a preventivní poradce snažit jakkoliv šikanu vytěsnit z kolektivu, hlavně příčinou tohoto problémového chování jsou různorodé nesoulady v rodinném kruhu. Rodiče by se měli co nejvíce věnovat svým ratolestem a naslouchat jejich problémům a přáním.

1. FIELD, Evelyn M. *Jak se bránit šikaně: praktický rádce pro děti, rodiče i učitele*. Vyd. 1. V Praze: Ikar, 2009. 311 s. ISBN 978-80-249-1176-2.
2. JEDLIČKA, Richard. *Výchovné problémy z šikany z pohledu hlubinné psychologie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011. 246 s. ISBN 978-80-7367-788-6.
3. KOLÁŘ, Michal. *Skrytý svět šikanování ve školách: příčiny, diagnostika a praktická pomoc*. Vydání 1. Praha: Portál, 1997. 128 s. ISBN 80-7178-123-1.